

16. juli 2019
18/16520

Afgørelse om fælles yderligere egenskaber for FCR i DK2 i henhold til SO GL artikel 154, stk. 2

RESUMÉ

Energinet anmeldte den 13. september 2018 fælles yderligere egenskaber for FCR i henhold til artikel 154, stk. 2, jf. SO GL artikel 5, stk. 1, jf. 118, stk. 1, litra b). Forslaget er en del af driftsaftalen for det synkrone område Norden i medfør af SO GL artikel 118.

Det anmeldte forslag er udarbejdet af alle TSO'erne i det synkrone område Norden, og har til formål at fastsætte nødvendige yderligere tekniske egenskaber for FCR af hensyn til at sikre driftssikkerheden i det synkrone område.

De yderligere egenskaber, skal fastsættes indenfor parametre og intervaller i RfG og DCC-forordningerne¹, og skal tage højde for det synkrone områdes struktur.

Det er desuden et krav, at der anvendes en overgangsperiode fastlagt efter høring af FCR-leverandører.

Den sidste anmeldelse i det synkrone område Norden blev modtaget d. 14. september 2018.

Det anmeldte forslag fastsætter tidsgrænser for aktivering af FCR-N og FCR-D, i tilfælde af, at der opstår hurtige frekvensændringer. FCR-N skal op/nedregulere indenfor 3 minutter, jf. forslagens art. 3.

Opadgående FCR-D skal aktiveres i en lineær stigning ved systemfrekvenser mellem 49,9-49,5 Hz og skal være fuldt aktiveret ved 49,5 Hz.

I tilfælde af umiddelbart systemfrekvensfald til 49,5 Hz skal Opadgående FCR-D være 50% aktiveret indenfor 5 sekunder og fuldt aktiveret indenfor 30 sekunder, ved systemfrekvensfald til 49,5 Hz. Forbrugsreduktion/aflastning kan endvidere anvendes som FCR-D opadgående i nogle tilfælde, jf. forslaget art. 4.

Det anmeldte forslag er ikke obligatorisk, men udgør en ret som TSO'erne har udnyttet, jf. SO GL art. 154, stk. 2.

FORSYNINGSTILSYNET
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

¹ Artikel 15, stk. 2, litra d), i forordning (EU) 2016/631 (RfG) og artikel 27 og 28 i forordning (EU) 2016/1388 (DCC)

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender Energinets anmeldte forslag til fælles yderligere egenskaber for FCR i henhold til artikel 154, stk. 2 for det synkrone område Norden.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

I denne sag tages der stilling til Energinets anmeldelse af det fælles nordiske forslag til fælles yderligere egenskaber for FCR for det synkrone område Norden i medfør af forordning (EU) 2017/1485 af 2. august 2017 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer ("SO GL") artikel 154, stk. 2.

Det anmeldte forslag er en del af driftsaftalen for det synkrone område Norden i medfør af SO GL artikel 118. Det anmeldte forslag har til formål at fastsætte nødvendige yderligere tekniske egenskaber for FCR af hensyn til at sikre driftssikkerheden i det synkrone område Norden.

I medfør af SO GL artikel 154, stk. 2, skal alle TSO'er i et synkront område angive yderligere tekniske egenskaber for FCR i driftsaftalen for deres synkrone område ud over de standardkrav, der følger af bilag V i SO GL.

Driftsaftalen er reguleret i medfør af SO GL artikel 118, stk. 1, og heraf fremgår, at alle TSO'er i hvert synkronområde senest 12 måneder efter ikrafttræden² af SO GL skal anmelde fælles yderligere egenskaber for FCR.

Energinet anmeldte den 13. september 2018 et fælles forslag til fælles yderligere egenskaber for FCR. Forslaget dækker det synkrone område Norden og er udarbejdet af alle TSO'er i dette synkronområde.

Forslaget vedrører således Norge, Sverige, Finland, Åland og Danmark Øst for Storebælt (DK2)

Energinet har foretaget anmeldelse som led i Energinets rolle som systemansvarlig virksomhed ("TSO") for det danske elforsyningssystem.

Det anmeldte forslag skal godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region i medfør af SO GL artikel 6, stk. 3, litra d), nr. iii).

Da det anmeldte fælles forslag vedrører det synkrone område Norden, skal alle regulerende myndigheder i dette synkronområde godkende det anmeldte forslag i fællesskab.

I medfør af SO GL artikel 6, stk. 7, skal de regulerende myndigheder træffe afgørelse

² SO GL trådte i kraft 14. september 2017

senest seks måneder efter, at den sidst berørte regulerende myndighed har modtaget den relevante metode.

Den sidst berørte regulerende myndighed modtog anmeldelse af forslag til fælles yderligere egenskaber for FCR den 14. september 2019.

Forsyningstilsynet skal herefter træffe afgørelse senest den 14. marts 2019.

Eftersom godkendelsen af det anmeldte forslag kræver, at mere end én regulerende myndighed træffer en afgørelse, er det i medfør af SO GL artikel 6, stk. 7, 1. pkt., pålagt de kompetente regulerende myndigheder at rådføre sig med hinanden, og koordinere og samarbejde med henblik på at nå til enighed.

Forsyningstilsynet deltager i Nordic Regulators (NordREG), hvor det fremsatte forslag har været behandlet mellem alle de relevante regulerende myndigheder i Norden. Forsyningstilsynet deltager her i System Operation Task Force (SO TF) og Energy Regulators Regional Forum (ERRF). ERRF består af ledende repræsentanter fra de forskellige regulerende myndigheder. Formålet med SO TF er bl.a. at koordinere afgørelser, der skal træffes af mere end en regulerende myndighed i fællesskab. ERRF får herefter orientering, når der er opnået enighed eller koordinerer afgørelserne i tilfælde, hvor der ikke kan opnås enighed i task forcen.

Forsyningstilsynet deltager ligeledes i Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER), der bl.a. kan komme med udtalelser og afgøre eventuelle uenigheder mellem regulatorerne.

Det anmeldte forslag er blevet behandlet i samarbejde af alle regulatorer, der i enighed den 6. marts 2019, har godkendt det anmeldte forslag til regler for dimensionering af FCR for det synkrone område Norden.

Alle de regulerende myndigheder i det synkrone område Norden har fremsendt et "position paper" dateret 6. marts 2019 til TSO'erne.

Forsyningstilsynet fremsendte d. 14 marts 2019 information til Energinet om, at der nu var enighed om at godkende forslaget om fælles yderligere egenskaber for FCR i henhold til art. 154, stk. 2. Samtidig orienterede Forsyningstilsynet Energinet om, at den formelle nationale afgørelse ville blive forsinket, men forsikrede Energinet om, at forslaget kunne godkendes.

DET ANMELDTE FORSLAG

SO GL fastsætter regler for systemdriften af elektricitetstransmissionssystemer ved at fastlægge fælles minimumskrav for systemdrift i Unionen, for det grænseoverskridende samarbejde mellem TSO'er og for udnyttelse af de relevante karakteristika hos de tilsluttede DSO'er og BNB'er.

I medfør af SO GL artikel 154, stk. 2, skal alle TSO'er i et synkront område angive fælles yderligere (tekniske) egenskaber for FCR i driftsaftalen for det synkrone område i overensstemmelse med følgende kriterier:

- I driftsaftalen for det synkrone område har alle TSO'er i et synkront område ret til at angive fælles yderligere egenskaber for de FCR, der kræves for at sikre driftssikkerhed i det synkrone område, ved hjælp af et sæt tekniske parametre og inden for intervallerne i artikel 15, stk. 2, litra d), i forordning (EU) 2016/631 og artikel 27 og 28 i forordning (EU) 2016/1388. Disse fælles yderligere egenskaber for FCR skal tage højde for det synkrone områdes installerede kapacitet, struktur samt forbrugs- og produktionsmønster. TSO'erne anvender en overgangsperiode i forbindelse med indførelsen af yderligere egenskaber, som fastlægges efter høring af de berørte leverandører af FCR.

Det anmeldte forslag har til formål at fastsætte yderligere egenskaber for den FCR, som leverandørerne af reserven, skal opfylde.

I den Nordiske frekvenskontrolproces (FCP) anvendes betegnelsen FCR-D (Frequency Containment Reserve for Disturbance) for den reserve, der regulerer ubalancer udover 49,9 og 50,1 Hz. FCR-D anvendes i dag kun opadgående, dvs. ved frekvenser under 49,9 Hz. I Norden findes desuden FCR-N (Frequency Containment Reserve for Normal operation). FCR-N anvendes inden for standardfrekvens-intervallet på +/- 100 mHz, dvs. når systemfrekvensen er mellem 49,9 og 50,1 Hz. Dette beskrives også i forslagets præambel 7.

FCR-D nedadgående introduceres i Norden frem mod 2021, jf. kap. 5 i "explanatory document".

I medfør af forslagets artikel 3, stk. 1 og 2 fastsættes yderligere egenskaber for FCR-N. Heraf følger det, at FCR-N skal være fuldt aktiveret ved 49,9 og 50,1 Hz. Frekvensafvigelsen for fuld aktivering er ± 100 mHz.

Endvidere fastsættes krav om, at FCR-N skal være fuldt reguleret indenfor 3 minutter i forbindelse med hurtige frekvensændringer.

Kravene er fastsat med udgangspunkt i allerede definerede værdier i Bilag V, og ifølge præambel 7 begrundes forslaget, med, at bilag V i SO GL ikke omfatter FCR-N, men kun FCR-D for så vidt angår fuld aktiveringstid og fuldaktiverings frekvensafvigelse.

I forslagets art. 4, stk. 1-3 fastsættes yderligere egenskaber for FCR-D. Heraf fremgår, at opadgående FCR-D skal aktiveres fra 49,9 Hz og skal være fuldt aktiveret ved 49,5 Hz. Reserven skal øges så godt som lineært inden for frekvensområdet 49,9-49,5 Hz.

I tilfælde af frekvensfald til 49,5 Hz, skal FCR-D opadgående opreguleres 50% inden for 5 sekunder og skal opreguleres 100 % indenfor 30 sekunder.

Efter aftale kan automatisk forbrugsaflastning anvendes som FCR-D opadgående reserve, dog kun i frekvensområdet 49,9-49,5 Hz i det omfang, at forbrugsenhederne kan opfylde de egenskaber for fuld aktiveringstid, der er nævnt i forslagets art. 4, stk. 1.

TSO'erne har i bilaget explanatory document forklaret, at de har valgt at bibeholde de eksisterende FCR-krav, for ikke unødigt, at kræve at leverandørerne omstiller deres

leverancer unødigt. TSO'erne erkender, at de eksisterende krav ikke fuldstændig er tilstrækkelige, men foretrækker at indføre en længere overgangsperiode og udarbejde et nyt forslag til yderligere egenskaber for FCR frem mod 2021. på den måde undgås det, at leverandørerne skal omstille deres FCR-enheder flere gange.

Af det anmeldte forslags artikel 5 fremgår implementeringsfristen (tidsrammen for gennemførelsen) for de yderligere egenskaber for FCR, jf. SO GL art. 6, stk. 6.

Heraf følger det, at de fælles yderligere egenskaber for FCR træder i kraft senest samtidig med driftsaftalen for synkronområdet, jf. SO GL art. 118.

Forslaget beskriver i præambel nr. 10, forslagens forventede betydning for målene i denne forordning, som angivet i SO GL art. 4, stk. 1, jf. art. 6, stk. 6. Følgende mål fremhæves som særligt relevante for dette forslag:

- c) at fastlægge fælles processer og strukturer for last-frekvensregulering
- d) at sikre betingelserne for opretholdelse af driftssikkerhed i hele Unionen
- e) at sikre betingelserne for opretholdelse af et frekvenskvalitetsniveau for alle synkronområder i Unionen
- h) at bidrage til effektiv drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen

Endvidere angiver TSO'erne samme sted, at forslaget er nødvendigt for at opretholde driftssikkerheden ved at reducere risikoen for automatisk forbrugsaflastning ved lav frekvens og blackouts grundet over- eller underfrekvens. Forslaget sikrer effektiv systemdrift ved at balancere indvirkningen af både prisen for FCR og risikoen for drifts-udfald.

I bilaget "explanatory document" kap. 6 angiver TSO'erne, at kravene til FCR-N er inden for intervallerne angivet i RfG art. 15, stk. 2, litra d) og DCC art. 27 og 28.

Samme sted angives, at kravet til 50 % aktivering af FCR-D indenfor 5 sekunder, er en skærpende i forhold til intervallet i RfG art. 15, stk. 2 litra d). Dette begrundes som en afgørende nødvendighed for at sikre systemsikkerheden og med, at det er de eksisterende krav, der videreføres samt for at undgå automatisk forbrugsaflastning. Hertil kan tilføjes, at det er angivet, at der forudses en snarlig nyordning af egenskaberne for FCR, ved overgangen til den nye balancemodel, der også skal omfatte overholdelse af intervallet i RfG.

Det angives endeligt, at kravene for levering af FCR-D fra automatisk forbrugsaflastning ensrettes, så der gælder de samme krav til produktion og forbrug.

SAGENS PARTER

Energinet Elsystemansvar A/S (CVR-nr. 39314959) er sagens part i sin egenskab af transmissionssystemoperatør og pligtsubjekt i medfør af SO GL artikel 154, stk. 2.

HØRING

Ved udarbejdelse af det anmeldte forslag har TSO'erne i det synkrone område Norden foretaget offentlig høring via ENTSO-E hjemmeside i perioden fra den 1. juni 2018 til 1. juli 2018.

Som bilag til anmeldelsen er vedlagt dokumentet "explanatory document". Dokumentet indeholder høringssvar samt TSO'ernes stillingtagen hertil, jf. SO GL art. 11.

Det anmeldte forslag vedrører fælles yderligere egenskaber for FCR for det synkrone område Norden.

Det anmeldte forslag vedrører derfor en bred kreds af aktører i elmarkedet. Forsyningstilsynet har på denne baggrund foretaget offentlig høring i perioden fra den 20. september 2018 til 31. oktober 2018

Tilsynet modtog 1 høringssvar fra Dansk Energi, der dog ikke ses at vedrøre det her behandlede forslag, jf. art. 154, stk. 2.

RETSGRUNDLAG

De relevante bestemmelser for denne afgørelse er: SO GL art. 4, art. 5, stk. 1, art. 6, stk. 3, litra d), nr. iii), art. 6, stk. 6, art. 6, stk. 7, art. 11, art. 118, stk. 1, litra b) og art. 154, samt bilag V.

Bestemmelserne gengives i det følgende:

Kommissionens forordning (EU) 2017/1485 af 2. august 2017 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer (SO GL)

Artikel 4

1. Denne forordning har til formål at:

- a) fastlægge fælles krav og principper vedrørende driftssikkerhed
- b) fastlægge fælles driftsplanlægningsprincipper for det sammenkoblede system
- c) fastlægge fælles processer og strukturer for last-frekvensregulering
- d) sikre betingelserne for opretholdelse af driftssikkerhed i hele Unionen
- e) sikre betingelserne for opretholdelse af et frekvenskvalitetsniveau for alle synkrone områder i Unionen
- f) fremme koordineringen af systemdrift og driftsplanlægning
- g) sikre og forbedre gennemsigtigheden og pålideligheden af oplysningerne om drift af transmissionssystemer

h) bidrage til effektiv drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen.

2. Når denne forordning anvendes, skal medlemsstaterne, de kompetente myndigheder og systemoperatørerne:

a) anvende proportionalitetsprincippet og princippet om ikke-diskrimination

b) sikre gennemsigtighed

c) anvende princippet om optimering mellem den højeste samlede effektivitet og de laveste samlede omkostninger for alle involverede parter

d) sikre, at TSO'er så vidt muligt anvender markedsbaserede mekanismer til at sikre netsikkerheden og –stabiliteten

e) respektere det ansvar, der er pålagt den relevante TSO med henblik på at sikre systemsikkerheden, herunder i henhold til kravene i national lovgivning

f) høre de relevante DSO'er og tage højde for eventuelle virkninger for deres systemer og

g) tage højde for anerkendte europæiske standarder og tekniske specifikationer.

Artikel 5, stk. 1

1. TSO'erne udarbejder de vilkår og betingelser eller metoder, der er fastlagt ved denne forordning, og fremsender dem til de kompetente regulerende myndigheder til godkendelse i henhold til artikel 6, stk. 2 og 3, eller til den enhed, som medlemsstaten har udpeget i henhold til artikel 6, stk. 4, inden for de i denne forordning fastsatte frister.

Artikel 6, stk. 1, stk. 3, litra d, nr. iii, stk. 6 og stk. 7.

1. De enkelte regulerende myndigheder er ansvarlige for godkendelsen af de vilkår, betingelser og metoder, som TSO'er udarbejder i henhold til stk. 2 og 3.

Den enhed, der udpeges af medlemsstaten, godkender de vilkår og betingelser eller metoder, som TSO'er har udarbejdet, jf. stk. 4. Den udpegede enhed er den regulerende myndighed, medmindre medlemsstaten fastsætter andet.

(...)

3. Forslagene til følgende vilkår og betingelser eller metoder godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region, og en medlemsstat kan indgive en udtalelse til den berørte regulerende myndighed:

(...)

d) metoder, betingelser og værdier anført i driftsaftalerne for synkront område i artikel 118 vedrørende:

(...)

iii) yderligere egenskaber for FCR i henhold til artikel 154, stk.2

(...)

6. Forslaget til vilkår og betingelser eller metoder skal omfatte et forslag til tidsrammen for gennemførelsen af disse og en beskrivelse af deres forventede betydning for målene i denne forordning. Forslag til vilkår og betingelser eller metoder, der skal godkendes af flere eller alle regulerende myndigheder, fremlægges for agenturet, samtidig med at de fremlægges for de regulerende myndigheder. På anmodning fra de kompetente regulerende myndigheder afgiver agenturet inden for tre måneder en udtalelse om forslagene til vilkår og betingelser eller metoder.

7. Hvor godkendelsen af vilkår og betingelser eller metoder kræver, at mere end én regulerende myndighed træffer en afgørelse, rådfører de kompetente regulerende myndigheder sig med hinanden og koordinerer og samarbejder med henblik på at nå til enighed. Hvis agenturet afgiver en udtalelse, skal den kompetente regulerende myndighed tage denne udtalelse i betragtning. De regulerende myndigheder træffer afgørelse om de fremlagte vilkår, betingelser og metoder, jf. stk. 2 og 3, senest seks måneder efter, at de, eller i givet fald den sidste berørte regulerende myndighed, har modtaget de omhandlede vilkår, betingelser og metoder.

Artikel 11

1. TSO'er, der er ansvarlige for at fremlægge forslag til vilkår, betingelser og metoder eller ændringer heraf i henhold til denne forordning, hører interesseparterne, herunder de relevante myndigheder i hver medlemsstat, om udkastene til forslag til vilkår, betingelser og metoder, der er anført i artikel 6, stk. 2 og 3. Høringen løber over en periode på mindst en måned.

2. Forslag til vilkår, betingelser og metoder, der fremlægges af TSO'er på EU-plan, offentliggøres og sendes i høring på EU-plan. Forslag, der fremlægges af TSO'er på regionalt plan, sendes som minimum i høring på regionalt plan. Parter, der fremlægger forslag på bilateralt eller multilateralt plan, hører som minimum de berørte medlemsstater.

3. TSO'er, der er ansvarlige for at udarbejde et forslag til vilkår, betingelser og metoder, tager behørigt hensyn til de synspunkter, som interesseparterne fremsætter i forbindelse med høringerne, inden forslaget fremlægges til godkendelse for de regulerende myndigheder. I alle tilfælde udarbejdes en solid begrundelse for at indarbejde eller ikke at indarbejde interesseparternes synspunkter i forslaget, som vedlægges forslaget og offentliggøres inden for rimelig tid inden eller samtidig med offentliggørelsen af forslaget til vilkår, betingelser og metoder.

Artikel 118, stk. 1, litra a

1. Senest 12 måneder efter denne forordnings ikrafttræden udarbejder alle TSO'er i hvert synkront område i fællesskab fælles forslag til:

(...)

b) yderligere egenskaber for FCR i henhold til artikel 154, stk. 2

Artikel 154

Tekniske minimumskrav til FCR

1. TSO'en, der tilslutter reserver, sikrer, at FCR opfylder de egenskaber, der er anført for det synkrone område i tabellen i bilag V.
2. I driftsaftalen for det synkrone område har alle TSO'er i et synkront område ret til at angive fælles yderligere egenskaber for de FCR, der kræves for at sikre driftssikkerhed i det synkrone område, ved hjælp af et sæt tekniske parametre og inden for intervallerne i artikel 15, stk. 2, litra d), i forordning (EU) 2016/631 og artikel 27 og 28 i forordning (EU) 2016/1388. Disse fælles yderligere egenskaber for FCR skal tage højde for det synkrone områdes installerede kapacitet, struktur samt forbrugs- og produktionsmønster. TSO'erne anvender en overgangsperiode i forbindelse med indførelsen af yderligere egenskaber, som fastlægges efter høring af de berørte leverandører af FCR.
3. Den TSO, der tilslutter reserver, har ret til at angive yderligere krav for grupper, der leverer FCR inden for intervallerne i artikel 15, stk. 2, litra d), i forordning (EU) 2016/631 og artikel 27 og 28 i forordning (EU) 2016/1388. Disse yderligere krav fastlægges på grundlag af tekniske betingelser, som f.eks. den geografiske fordeling af produktionsanlæg eller forbrugsenheder i en gruppe, der leverer FCR. Leverandøren af FCR sikrer, at det er muligt at overvåge aktivering af FCR, der foretages af enheder, der leverer FCR inden for en gruppe.
4. Den TSO, der tilslutter reserver, har ret til at udelukke grupper, der leverer FCR, fra leveringen af FCR af hensyn til driftssikkerheden. Denne udelukkelse baseres på tekniske betingelser, som f.eks. den geografiske fordeling af produktionsanlæg eller forbrugsenheder i en gruppe, der leverer FCR.
5. Hver enhed og hver gruppe, der leverer FCR, har kun én TSO, der tilslutter reserver.
6. Hver enhed og hver gruppe, der leverer FCR, overholder de egenskaber, der kræves for FCR i tabellen i bilag V, og yderligere egenskaber, der kræves for FCR i henhold til stk. 2 og 3, og aktiverer de aftalte FCR ved hjælp af en proportional regulator, der reagerer på frekvensafvigelse, eller alternativt på grundlag af en monoton stykvis lineær effektfrekvens i tilfælde af relæaktiverede FCR. De skal kunne aktivere FCR inden for de frekvensintervaller, der er anført i artikel 13, stk. 1, i forordning (EU) 2016/631.
7. Hver TSO i det synkrone område CE sikrer, at kombinerede reaktion af FCR i et LFC-kontrolområde overholder følgende krav: a) aktiveringen af FCR må ikke forsinkes kunstigt og påbegyndes så hurtigt som muligt efter en frekvensafvigelse b) i tilfælde af en frekvensafvigelse, der er lig med eller større end 200 mHz, skal mindst 50 % af den fulde kapacitet af FCR leveres senest efter 15 sekunder c) i

tilfælde af en frekvensafvigelse, der er lig med eller større end 200 mHz, skal 100 % af den fulde kapacitet af FCR leveres inden for 30 sekunder d) i tilfælde af en frekvensafvigelse, der er lig med eller større end 200 mHz, skal aktiveringen af den fulde kapacitet af FCR mindst stige lineært fra 15 til 30 sekunder, og e) i tilfælde af en frekvensafvigelse, der er mindre end 200 mHz, skal de relaterede aktiverede FCR være mindst proportional med den tidsmæssige adfærd, der er anført i litra a)-d).

8. TSO'en, der tilslutter reserver, overvåger sit bidrag til FCP'en og aktivering af FCR med hensyn til TSO'ens FCR- forpligtelse, herunder enheder og grupper, der leverer FCR. Hver leverandør af FCR fremsender for hver af sine enheder og grupper, der leverer FCR, mindst følgende oplysninger til den TSO, der tilslutter reserver: a) den tidsstemplede status, som angiver om FCR er til eller fra b) tidsstemplede data om aktiv effekt, som er nødvendige for at bekræfte aktiveringen af FCR, herunder tidsstemplet øjeblikkelig aktiv effekt c) regulatorens statik (negativ hældning) for produktionsanlæg type C og type D som defineret i artikel 5 i forordning (EU) 2016/631, der fungerer som enheder, der leverer FCR, eller dens ækvivalente parameter for grupper, der leverer FCR, som består af produktionsanlæg af type A og/eller type B som defineret i artikel 5 i forordning (EU) 2016/631, og/eller forbrugsenheder med efterspørgselsreaktion vedrørende regulering af aktiv effekt som defineret i artikel 28 i forordning (EU) 2016/1388.
9. Hver leverandør af FCR har ret til at aggregere de respektive data for mere end én enhed, der leverer FCR, hvis den maksimale effekt for de aggregerede enheder er under 1,5 MW, og aktiveringen af FCR kan verificeres entydigt.
10. Efter anmodning fra den TSO, der tilslutter reserver, stiller leverandøren af FCR de oplysninger, der er anført i stk. 9, til rådighed i realtid med en tidsopløsning på mindst 10 sekunder.
11. Efter anmodning fra den TSO, der tilslutter reserver, og når det er nødvendigt for at verificere aktiveringen af FCR, fremsender leverandøren af FCR de i stk. 9 omhandlede data vedrørende tekniske installationer, som er en del af den samme enhed, der leverer FCR.

Bilag V

BILAG V

Tekniske minimumskrav til FCR som omhandlet i artikel 154:

Tabel

Egenskaber for FCR i de forskellige synkroner områder

Minimumsnøjagtighed af frekvensmåling	CE, GB, IE/Ni og Norden	10 mHz eller industristandard, hvis den er bedre
Maksimal kombineret virkning af iboende frekvensresponsfølsomhed og muligt bevidst dødbånd for frekvensrespons for regulatoren for enheder eller grupper, der leverer FCR	CE	10 mHz
	GB	15 mHz
	IE/Ni	15 mHz
	Norden	10 mHz
Fuld aktiveringstid for FCR	CE	30 sek.
	GB	10 sek.
	IE/Ni	15 sek.
	Norden	30 sek. hvis systemfrekvensen er uden for standardfrekvensinterval
Frekvensafvigelse for fuld aktivering af FCR	CE	± 200 mHz
	GB	± 500 mHz
	IE/Ni	Dynamiske FCR ± 500 mHz
		Statiske FCR ± 1 000 mHz
	Norden	± 500 mHz

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Denne sag drejer sig om godkendelse af Energinets anmeldelse af det fællesnordiske forslag til fælles yderligere egenskaber for FCR i henhold til art. 154, stk. 2.

Afgørelsen er truffet i medfør af SO GL art. 6, stk. 3, litra d), nr. iii).

Vurdering af formelle krav

Forsyningstilsynet modtog anmeldelsen af fælles yderligere egenskaber for FCR den 13. september 2018.

I medfør af SO GL artikel 118, stk. 1, litra a, skal TSO'erne i hvert synkronområde senest 12 måneder efter ikrafttræden af SO GL udarbejde regler for dimensionering af FCR.

SO GL trådte i kraft den 14. september 2017. Forsyningstilsynet modtog anmeldelse af fælles yderligere egenskaber for FCR den 13. september 2018. Tilsynet har herefter modtaget det anmeldte forslag rettidigt.

Af det anmeldte forslag fremgår, at forslaget er udarbejdet af alle TSO'er i det synkron område Norden i fællesskab.

I medfør af SO GL artikel 11, stk. 3, skal høring være foretaget, inden forslaget fremlægges til godkendelse for de regulerende myndigheder. Endvidere skal forslaget vedlægges en solid begrundelse for at indarbejde eller ikke at indarbejde interesseparterers synspunkter, der er fremkommet i forbindelse med høringen.

Før anmeldelse til Forsyningstilsynet har det fremsatte forslag været i høring fra den 1. juni 2018 til den 1. juli 2018 via ENTSO-E's hjemmeside. Tilsynet bemærker, at interesseparter herunder DSO'er herved har haft mulighed for at fremkomme med synspunkter.

Sammenholdt med dokumentet "explanatory document" vurderer Forsyningstilsynet, at det fremsatte forslag opfylder betingelsen i SO GL artikel 4, stk. 2, litra f.

Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at betingelserne i SO GL artikel 11, stk. 3 er opfyldt, ved den skete høring via ENTSO-E's hjemmeside, samt vedlagte dokument "explanatory document".

Forsyningstilsynet har ved sin deltagelse i ACER og NordREG rådført, samarbejdet og koordineret med de øvrige kompetente regulerende myndigheder i det synkron område Norden, med henblik på at opnå enighed om den fremsendte anmeldelse.

De regulerende myndigheder i Norden er den 6. marts 2019 nået til enighed om at godkende det anmeldte forslag, jf. bilaget "position paper".

Dette position paper indeholder en formel konstatering af enigheden mellem regulatorerne og beskriver aftalen mellem regulatorerne om at godkende det anmeldte forslag, med henblik på at sikre, at afgørelsen ikke skal henvises til ACER.

Tilsynet vurderer, at denne koordinering er i overensstemmelse med kravene i SO GL art. 6, stk. 7.

Forsyningstilsynet lægger vægt på, at det anmeldte forslags artikel 5 indeholder bestemmelser om implementeringen af det anmeldte forslag.

Tilsynet vurderer på denne baggrund, at det anmeldte forslag opfylder kravet om forslag til tidsrammen for gennemførelse i SO GL artikel 6, stk. 6, og at den fastsatte implementering, senest samtidig med driftsaftalen, er i overensstemmelse med den angivne tidsfrist i SO GL artikel 118, stk. 2.

Det er på baggrund af ovenstående Forsyningstilsynets vurdering, at det anmeldte forslag til fælles yderligere egenskaber for FCR i DK2 og Norden, opfylder alle formelle krav.

Vurdering af materielle krav

Det er Forsyningstilsynets vurdering, at det anmeldte forslag, i det væsentligste opfylder betingelserne i artikel 154, stk. 2.

Tilsynet lægger vægt på, at det anmeldte forslag for FCR-N ligger inden for intervallerne i art. 15, stk. 2 litra d) og DCC art. 27-28, i overensstemmelse med SO GL artikel 154, stk. 2. Dette underbygges af forklaringerne i explanatory document kap. 6.1.

Tilsynet lægger endvidere vægt på, at der ikke er pligt for TSO'erne til at fastsætte yderligere egenskaber for FCR i medfør SO GL artikel 154, stk. 2. Det er en ret som TSO'erne har, men som de i dette tilfælde har valgt at udnytte af hensyn til at sikre systemsikkerheden.

Tilsynet lægger vægt på, at FCR-N ikke anvendes til håndtering af udfald, hvorfor kravene til FCR-D er anderledes.

Tilsynet lægger vægt på, at kravene til levering er ensartet for forbrugsaflastning og produktionsenheder og dermed er ikke-diskriminerende. Dette underbygges af explanatory note kap. 6.2.3.

Tilsynet lægger desuden vægt på, at TSO'erne har angivet, at en lempelse af 50% aktiveringskravet til FCR-D, er en helt uacceptabel løsning for den nordiske systemsikkerhed, uanset, at dette umiddelbart falder uden for intervallerne i RfG, art. 15, stk. 2, litra d). Samtidig vurderer tilsynet sammen med de øvrige nordiske regulatorer og på baggrund af drøftelser med TSO'erne, at det er en rimelig begrundelse sammenholdt med udsigten til, at TSO'erne planlægger en opdatering af forslaget allerede inden 2021.

Dette skal desuden sammenholdes med, at der er tale om en videreførelse af de eksisterende krav. Dette gør også overgangsperioden overflødig, da der ikke sker ændringer nu. En overgangsperiode, vil naturligvis blive aktuel i forbindelse med ændret forslag.

Forsyningstilsynet har ikke ved høring, eller på anden måde, modtaget materiale, der giver tilsynet grundlag for at ændre vurderingen af, at TSO'ernes forslag til yderligere egenskaber for FCR-N eller FCR-D kan godkendes.

Forsyningstilsynet godkender efter en samlet vurdering det anmeldte forslag til yderligere egenskaber for FCR.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89 i lovbekendtgørelse nr. 52 af 17. januar 2019 om lov om elforsyning. Klage skal være skriftlig og være indgivet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

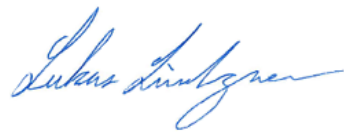
Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2

8800 Viborg
Tlf.: 72 40 56 00
E-mail: ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid.
Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget) og næv-
nets klagebehandling fremgår af Energiklagenævnes hjemmeside www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Lukas Lindgreen
Fuldmægtig, cand.jur.
Tlf. 41714312
luli@forsyningstilsynet.dk